

Bijlage 3

Scaffolding bij zwakke executieve functies samengevat

Kinderen met zwakke executieve functies kunnen alleen goed presteren als de aanpassingen uit de omgeving komen en niet uit het kind.² De verdere ontwikkeling heeft immers tijd nodig.

Bij zwakke executieve functies kun je de omgeving en de taak aanpassen. Bekijk hieronder wat je kunt doen:

1. *Plaats:* De plek van het kind in de klas maakt uit. Overleg met het kind waar hij het werk het best kan maken. Dat hoeft niet dezelfde plek te zijn waar hij zit tijdens de instructie.
2. *Prikkels beperken:* Zorg voor een opgeruimd lokaal. Onderschat de invloed van veel rommel niet. Als er veel 'te zien' is, wordt een brein dat prikkels lastig buitensluit voortdurend getriggerd. Zorg om die reden ook voor een opgeruimde tafel bij het kind en voorkom dat elke centimeter van de muur bedekt is met tekeningen, werkjes en educatieve of andere posters.
3. *Lokaal:* Zorg ervoor dat het duidelijk is waar alle spullen liggen, gebruik eventueel etiketten. Als dit soort zaken duidelijk zijn, ontlast dat het werkgeheugen en 'modelt' organisatie. Zorg voor vrije looproutes als dat kan.
4. *Structuur:* Zorg ervoor dat je zelf veel structuur aanbrengt in de dag en in je lessen. Zet de dagplanning zichtbaar op het bord, gebruik een TimeTimer om te laten zien hoeveel werktijd er nog is.
5. *Zichtbaarheid:* Zorg ervoor (als dat kan) dat je goed zicht hebt op kinderen die snel van hun werk afdwalen. Het feit dat jij hen kunt zien, helpt bij het focussen op de taak.
6. *Welke klasgenoot:* Zet het kind bij de goede klasgenoot. Twee impulsieve kinderen bij elkaar is vragen om problemen.
7. *Deel taken op:* Bied een lange taak in delen aan. Laat het kind na elk deel bij je komen of ga zelf langs. Het loopje kan al helpen. Als dat niet genoeg is, geef dan even een minuut of twee 'pauze'.
8. *Stappenplan:* Geef stappenplannen als geheugensteun.
9. *Aantekeningen:* Als kinderen aantekeningen moeten maken, controleer die dan samen of geef jouw aantekeningen. Ze moeten wel *proberen* om aantekeningen te maken, maar vaak ontbreken er zaken of is de volgorde niet goed.
10. *Controleer:* Als het kind klaar is met de taak, controleer dan samen of alles gedaan is. Niet in de verwijtende sfeer: 'Je bent helemaal niet klaar. Ik mis oefening 3', maar op een constructieve en neutrale manier. Meestal vergeet het kind niet opzettelijk iets. 'Ik zie dat oefening 3 nog niet gedaan is. De rest is prima gedaan. Maak oefening 3 nog even.'

² Dawson & Guare, 2019, p. 66.